

Armut Dibine Düşmeyince

Andrew Solomon

Çev: Nurettin Elhüseyni

Yapı Kredi Yayınları

848 s.

Çocuklarıyla birlikte büyüyen anne babalar

DOWN sendromlular, transeksüeller, cüceler, sağır çocuklar... Kendisi de farklı bir çocuk olarak dünyaya gelen Amerikalı yazar Andrew Solomon, **Yapı Kredi Yayınları**ndan çıkan kitabı "Armut Dibine Düşmeyince"de on yıl boyunca üç yüzden fazla aileyle yaptığı görüşmelere dayanarak insanların birey ve ebeveyn olmak konusunda nasıl cesur tercihlerde bulduklarını **sergiliyor**. Solomon kitabında kuşaktan kuşağa aktarılan dikey kimlikler ve toplumsal bir varlık olarak edindiğimiz yatay kimlikler arasındaki çatışmaları, oldukları gibi kabullendikleri çocuklarıyla birlikte büyüyen anne babaları anlatıyor.

Colombia Üniversitesinde klinik psikoloji alanında dersler veren ve PEN Amerikan'ın başkanı olan Prof. Andrew Solomon ile kitabını konuştuk:

■ **Kişisel farklılıklarımız karakterimizin temelini oluşturuyor. Ama aynı zamanda da bu farklılıklar dışlanmamıza ya da ayrıcalığa maruz kalmamıza da neden oluyor. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Evet, bence insanlar farklı olandan korkuyorlar ve bu durum da maalesef sıklıkla bu dışlanma ve ayrıcalığın temelini oluşturuyor.

■ **Kitabınızda sağır, cüce, transeksüel vb. çocukları olan birçok ailenin tecrübelerini paylaşıyorsunuz. Sizce çocuğu sağır bir ailenin tecrübeleriyle çocuğu cüce ya da dahi olan bir ailenin tecrübelerini karşılaştırmak adil mi?**

Araştırmalarımı yaparken öğrendiğim bir şey oldu. Farklılığı olan her birey kendini toplumdaki yalıtılmış görüyor. Ancak bu sorunlarla yüzleşen, aynı ortak paydadaki birleşen o kadar çok aile var ki... Sonunda farklılıkların insanları toplumdaki yalıtılmaktan çok bir araya getirdiğine ikna oldum. Ve bence otistik çocukları olan bir ailenin yaşadıkları ile dahi çocukları olan bir ailenin yaşadıkları durum birbirine çok benziyor. Bu durum gey, cüce ya da sağır insanlar için de geçerli. Eğer hepsi ne kadar çok ortak yönleri olduklarını anlarsa, bu insanların toplumdaki soyutlanmasına neden olan faktörler de o kadar ortadan kalkar.

■ **Bu tür aileler hakkında neler söyleyebilirsiniz, onlara vereceğiniz tavsiyeler neler?**

Yatay ve dikey diye iki tür kimlik olduğuna dair bir teorim var. Kimliğin kuşaktan kuşağa aktarılması nedeniyle, çoğu çocuk kendi anne babasıyla en azından bazı özellikleri paylaşır. Bunlar dikey kimliklerdir. Nitelikler ve değerler, kuşaklar boyunca yalnız DNA zin-

cirleri yoluyla değil, ortak kültürel normlar yoluyla da ebeveynlerden çocuğa aktarılır. Örneğin, etnik köken dikey bir kimliktir. Yatay kimlikler ise anne babamızdan farklı olarak sahip olduğumuz özelliklere deniyor. Sanırım farklı yatay kimliklere bakıyor olmam benim babalık özelliklerimi güçlendirdi ve çocuklarımda benim bir aynam olmayacağını görmemi sağladı. Partnerimle beraber onları bağimsız birer birey olarak yetiştiriyoruz. Baba olma aşamasının bir bölümü de çocuğunu geliştirmektir. Onu eğitmeniz, onun düzgün bir insan olmasını sağlamanız gerekir. Ancak ebeveyn olmanın diğer bir gerekliliği de çocuğunuzu olduğu gibi kabul etmek ve kişiliğini takdir etmenizden geçer. Ve bence ben onların sevemeyeceklerini düşündükleri çocuklarını sevmeyi başaran bir sürü ebeveynin tecrübelerinden de yararlanarak kendilerini iyi hissetmelerini sağlamaya çalışmanın önemini farkındayım.

■ **Kitabınızın bir bölümü de trans-cinsiyetli insanlar hakkında. Trans-cinsiyetli olmak genel kanının aksine bir kişilik bozukluğu ya da rahatsızlık değil. Kitabınızda da açıkça belirttiğiniz gibi geylik de bir kimliktir, yani yapılan bir şey değil, bürünülen bir kişiliktir. Ancak trans-cinsiyetliler toplumumuzda en çok dışlanan ve ötelenen insanlar arasında yer alıyor. Sizce trans-cinsiyetli olmak toplumumuzda neden bu kadar negatif bir etki yaratıyor?**

Kitabımı yazarken bu konu hakkında mümkün olduğu kadar araştırma yaptım ve röportaj yaptığım trans-cinsiyetli kişilerin toplum içinde maruz oldukları nefretin derecesi beni hayrete düşürdü. Dinlediğim bazı hikayeler gerçekten çok üzücü. Bence insanlar dünya daha iteatkar, daha düzene uygun bir yer olunca kendilerini daha iyi hissediyorlar. Kadın olmak ya da erkek olmak gibi, insanlar arasındaki temel farklılıkları sorgulamaya başladığınız zaman bu durum sosyal düzene bir tehdit gibi algılanıyor ve birçok insan kendi cinsel kimlikleri ya da cinsel güçleri hakkında güvensizler ve bu yüzden kendilerinden farklı olanlarla başedemiyorlar. İnsanlar farklı ve zayıf olduklarını düşündükleri insanları hedef alıyorlar. Tarihin hiçbir döneminde, çok büyük gücü olan trans-cinsiyetli birine rastlayamazsınız.

■ **Bu aynı zamanda zayıfa, savunmasız karşı yapılan fırsatçı bir saldırı da değil mi?**

Evet kesinlikle öyle.